Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

5) Ὁ τόπος ὅπου μεταβάς τις δὲν ἐπιστρέφει, ὁ Ἅδης Πόντ. (Σάντ.) Σαμοθρ.: *Δέβα 'ς σὸν ἄκλωστον καὶ 'ς σὸν ἀγύριστον!* Ἀρὰ) Σάντ. *Π' νὰ πᾶς 'ζ τοὺν ἄκλουστου!* Σαμοθρ.

ἀκμάζω λόγ. σύνηθ. *'κμάζου* Ἴμβρ. *'κουμάζω* Ρόδ. *ἀκναιάζω* Θήρ. Θρᾴκ. Κάλυμν. Νίσυρ. Πάρ.(Λεῦκ.) κ.ἀ. *'κναιάζω* Ἀμοργ. Κῶς Σύμ. Τῆλ. *ἀκιναιάζω* Θήρ. Θρᾴκ. Κάλυμν. Κῶς *'κιναιάζω* Κῶς Σύμ. *'κνάζω* Ρόδ. Σύμ. *'κναιάτζω* Κάρπ. (Ἔλυμπ.)

Τὸ ἀρχ. ἀ κ μ ά ζ ω. Οἱ εἰς -ναιάζω τύπ. ἀπὸ τοῦ ἄκναιος, δι' ὃ ἰδ. ἀ κ μ α ῖ ο ς, ἔνθα ἡ τροπὴ τοῦ μ εἰς ν εἶναι κανονική. Ὁ τύπ. 'κ ο υ μ ά ζ ω κατ' ἀνάπτυξιν τοῦ συνοδίτου φθόγγου ο υ.

1) Γίνομαι ὥριμος, ὡριμάζω, ἐπὶ καρπῶν ἔνθ' ἀν.: *Ἀκόμα δὲν ἠκναιάσανε τὰ σταφύλια* Θήρ. *Ἠκναιάσασι τὰ συκοστάφυλα* αὐτόθ. *Ἐκιναιάσαν τὰ σῦκα* Σύμ. || Ἄσμ.

Ὦ, πορτοκάλι μ' ἄγουρο, καὶ πότε θενὰ 'κναιάσης,
νά 'ρτης νὰ μ' εὕρης νὰ σοῦ πῶ δυὸ λόγια νὰ τὰ πιάσης;

Τῆλ. Καὶ μετβ. καθιστῶ τι ὥριμον Κάρπ. κ. ἀ.: Ἄσμ.

Τὴν Τετράη πιάν-νει φύλλα | καὶ τὴν Πέφτη πιάν-νει μῆλα,
τὴν Παρασκευγὴ τὰ 'κναιάτζει | καὶ τὸ Σάατο τὰ κόβγει

Κάρπ. **β)** Ἐπὶ ἀνθρώπου, φθάνω εἰς ὥριμον ἡλικίαν, μεστοῦμαι, καθίσταμαι συνετὸς Θήρ.: *Ἄδε πρῶτα νὰ 'κναιάσης κ' ὕστερα νά 'ρθης νὰ μιλᾷς!* **γ)** Ἐπὶ γυναικός, παχύνομαι Ρόδ. **δ)** Ἐπὶ ὀρνίθων, παύω νὰ γεννῶ (δηλονότι διὰ τὴν πάχυνσιν) Ἴμβρ. **2)** Μεταπείθομαι, συγκατατίθεμαι, συγκαταβαίνω οἱονεὶ ὑπὸ τῆς βίας τῆς λογικῆς ἢ τῶν πραγμάτων Ρόδ.: *Ἤτον στρουφνὸς ἄνθρωπος πρῶτα, μὰ τώρα ἔκνασε καλὰ καὶ καλά.* Καὶ μετβ. κάμνω τινὰ νὰ πεισθῇ (νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ τρόπον τινὰ νὰ ταπεινωθῇ, νὰ μαλακώσῃ) Ρόδ.

ἀκμαῖος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. *ἄκναιος* Ἀμοργ. Θήρ. Θρᾴκ. Κάλυμν. Κῶς Νίσυρ. Σύμ. κ. ἀ. *ἄκιναιος* Σύμ. *ἄκουναιος* Ἴκαρ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀ κ μ α ῖ ο ς. Περὶ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ, 2,95. Πβ. καὶ τὸν αὐτὸν ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 9 (1912/3) 21.

1) Ἰσχυρός, ἔντονος λόγ. σύνηθ.: *Ὁ στρατὸς ἔχει ἀκμαῖο ἠθικὸ* λόγ. σύνηθ. *Ἄκναια γόνατ' 'ὰ τρέχουμε* ('ὰ = νὰ) Σύμ. **2)** Ἐπὶ καρπῶν καὶ μάλιστα ὀπωρῶν, ἀκμάζων, ὥριμος ἔνθ' ἀν.: *Ἄκναια καρπούζα - σταφύλια - σῦκα* κτλ. Θήρ. κ. ἀ. **β)** Συνεκδ. ἐπὶ τοῦ ἄρτου, μαλακὸς Σύμ.: *Ψωμὶ ἄκιναια.*

ἀκμαστὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. *'κναστὸς* Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀ κ μ ά ζ ω.

Ἐπὶ ὀπωρῶν, ὥριμος: *Κναστὸ σῦκο.*

***ἄκμαστος** ἐπίθ. *ἄκναιαστος* Θήρ. Θρᾴκ. κ. ἀ. *ἄκναστος* Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀ κ μ α σ τ ὸ ς <ἀ κ μ ά ζ ω τοῦ ἀρκτικοῦ α προσλαβόντος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου. Ἰδ. ἀ- στερητ. **2 α**.

Ὁ ἄωρος ἔτι, ἐπὶ ὀπωρῶν ἔνθ' ἀν.: *Σταφύλια - σῦκα ἄκναιαστα* Θήρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀ γ ί ν ω τ ο ς **3**.

ἀκμαστοφάγος ὁ, ἀμάρτ. *'κναστοφάς* Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀ κ μ α σ τ ὸ ς καὶ τοῦ -φ ά γ ο ς, ὃ ἐκ τοῦ ἔφαγα ἀορ. τοῦ ρ. τ ρ ώ γ ω.

Ὁ τρώγων τοὺς καρποὺς ἀκμαστούς, ἤτοι ὡρίμους, ὁ περιμένων νὰ φάγῃ τοὺς καρποὺς ὡρίμους: Παροιμ. *Ὁ ἀουροφάς ἔφαε κι ὁ 'κναστοφάς δὲν ἔφαε* (ὁ ἔχων τὸ ὀπωροφόρον δένδρον ἀναμένων νὰ δρέψῃ τὸν καρπόν του ὥριμον προλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ κλέπτοντος σὺτὸν ἐνῷ ἔτι εἶναι ἄωρος). Ἀντίθ. ἀ γ ο υ ρ ο φ ά γ ο ς.

ἀκμὴ ἡ, λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Πόντ. (Κερασ. Οἰν.) *ἀχμὴ* Πόντ.(Ἀμισ. Σάντ.) *ἀτμὴ* Κύπρ. *ἀκιμὴ* Πελοπν. (Λακων.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀ κ μ ή. Διὰ τὸν τύπ. ἀ κ ι μ ὴ πβ. ἀ τ μ ὸ ς - ἀ τ ι μ ό ς, κ α π ν ὸ ς - κ α π ι ν ὸ ς κτλ., ἐν οἷς πρόκειται ἀνάπτυξις συνοδίτου φθόγγου ι.

1) Ἡ τελεία ὡριμότης πράγματός τινος ἢ καταστάσεως, τὸ ἄκρον ὅριον, εἰς ὃ δύναταί τι νὰ ἐξελιχθῇ ἔνθ' ἀν.: *Ἡ ἀκμὴ τῆς ἡλικίας - τοῦ θέρους - τοῦ χειμῶνος* κτλ. *Ἤτο κι αὐτὸς μιὰ φορὰ εἰς τὴν ἀκμήν του, μὰ τώρα ἐξέπεσε* σύνηθ. *Αὐτὸς εἶναι 'ς τὴν ἀκμή του* (εὐτυχεῖ, εὐημερεῖ) Λακων. *Ὅλα τὰ πράματα ἔχουν τὴν ἀκμήν τους* Χίος *Ἀπάνου 'ς τὴν ἀκμήν ἀτου ἔνι* Οἰν. **2)** Τὸ χρονικὸν σημεῖον τῆς ὡριμότητος, τῆς καταλληλότητος Θρᾴκ. (Περίστασ.) Πόντ. (Κερασ.): *Ἔρθεν ἡ ἀκμὴ νὰ γίνταν τὰ σταφύλα* Κερασ. *Ἤρθε ἀκμὴ νὰ μοιραστοῦμε* Θρᾴκ. *Ἔρθεν τὸ κορίτσι μ' 'ς σὴν ἀκμὴν ν' ἀντρίζῃ* (δηλ. εἰς ἡλικίαν γάμου) Κερασ. *Ἀπάνω 'ς σὴν ἀκμὴν ἔρθες* αὐτόθ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Σοφ. Ἠλέκτρ. 22 «οὐκέτ' ὀκνεῖν καιρός, ἀλλ' ἔργων ἀκμή». **β)** Κατάλληλος περίστασις, εὐκαιρία Πόντ. (Σάντ.) **3)** Ἡ μεγίστη ὀξύτης, κρισιμότης, κρίσιμος στιγμή, κίνδυνος πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ.): *Τὸ ἔργον - ἡ δουλεία ἔρθεν 'ς σὴν ἀχμὴν ἀθες* (ἡ πρᾶξις ἔφθασεν εἰς τὸ κρίσιμον αὐτῆς σημεῖον, ὥστε νὰ λάβῃ ὡρισμένην τροπὴν) Ἀμισ. *Ἐσ σὸ ποῖον ἀκμὴν ἔρθα!* Κερασ. *Ἤρθε 'ς τὴν ἀκμὴ νὰ πεθάνῃ* (ὀλίγον ἔλειψε κτλ.) Σῦρ. *Ἐπῆα σὲ ἀκμὴ νὰ πεθάνω* Μύκ. *Ἐσὺ μᾶς ἔφερες σὲ τέτοια ἀκμὴ* Θρᾴκ.(Ἡρακλίτσ. Λούπιδ.) || Φρ. *Ἤρθε 'ς τὴν ἀκμή του* (ἐπὶ ἑτοιμαθανάτου) Λακων. *Ἔρθεν 'ς σὴν ἀκμὴν* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κερασ. Ἡ χρῆσις καὶ ἀρχ. Πβ. Εὐρ. Φοίνισσ. 1081 «ἦλθον... ἀκμήν γ' ἐπ' αὐτήν». || Ἄσμ.

Εἰς τὴν ἀκμὴν ποῦ μ' ἔφερες σκέψου καὶ συλλοΐσου,
ἂ δὲ φοβᾶσαι τὸ Θεό, τὰ νεᾶτα μου λυπήσου

Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) —Ποίημ.

Μαυριασμένη ὥρα, παράδικη στιμὴ
ποῦ μ' ἔκαμες νὰ φέρω τὸ φῶς μου 'ς τὴν ἀκμὴ

ΘΓρυπάρ. Βοσκοπ. 45. Πβ. ἀρχ. «ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς».

***ἀκναιάδι** τό, *'κναιάδ'* Λέσβ. (Πέτρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄ κ ν α ι ο ς, δι' ὃ ἰδ. ἀ κ μ α ῖ ο ς.

Ἐπὶ τοῦ λίαν μεθύοντος (ἀπὸ τῆς ἐννοίας τοῦ λίαν ὡρίμου καρποῦ): *Εἶναι 'κναιάδ'.*

ἄκνηστος ἐπίθ. Σύμ. *ἄκνεστος* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ μεταγν. ἐπιθ. κ ν η σ τ ό ς.

1) Ὁ μὴ κνησθεὶς ἢ ὁ μὴ κνηθόμενος, ἄξυστος Σύμ. **2)** Μεταφ. ὁ μὴ αἰσθανόμενος κνησμόν, γενετήσιον ὀργασμὸν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.): *Ὅλ' ἐκνέσταν κ' ἐσὺ ἐπέμ'νες ἄκνεστος* Χαλδ.

ἀκοδεσπένευτος ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κ ο δ ε σ π ε ν ε υ τ ὸ ς <κ ο δ ε σ π ε ν ε ύ κ ο υ μ α ι, δι' ὃ ἰδ. ο ἰ κ ο δ ε σ π ο ι ν ε ύ ο μ α ι.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ